

МА Милена Видосављевић,⁸ докторанд
Филолошки факултет у Београду

ДОМЕТИ ЕМПИРИЈСКИХ ИСТРАЖИВАЊА УПОТРЕБЕ ФИЛМА У НАСТАВИ СТРАНИХ ЈЕЗИКА

Апстракт: Велики избор додатних дидактичких материјала у савременој настави страних језика свакодневно условљава наставнике да истражују, креирају, анализирају, темељно планирају активности уз детаљну припрему. Међутим, наставним средствима постепено се уводе и разноврсни аудиовизуелни материјали, где се највише издвајају филмови. Филмови у настави страних језика путем покретних слика, звука и реалних ситуација успевају да заинтересују ученике за страни језик и културу чинећи часове забавним али и поучним, при чему се уједно мотивација за рад повећава. Стога је циљ овог рада да се укаже на значај аудиовизуелних материјала, као и да се прикаже важност филмова као дидактичког средства. Такође се у раду истичу примери научних и стручних радова који су се бавили овом тематиком. С обзиром на то да наставници страних језика имају главну улогу приликом имплементације филмова у наставу, пружају се начини како извршити класификацију филмова и примера фаза и активности које би помогле у стварању квалитетног часа страног језика уз помоћ филмова.

Кључне речи: настава страних језика, наставници, ученици, филмови, дидактички материјали.

УВОД

У данашњој настави корист од употребе филмова у настави страних језика је вишеструка и значајна. Иако спадају у секундарни дидактички материјал, филмови у настави страних језика и те како могу помоћи наставницима да код ученика постепено развијају језичке вештине, да повећају степен комуникације на страном језика и да уједно позитивно утичу на развоју осталих компетенција.

Осим тога што филмови представљају један начин богаћења опште културе, они су такоређи ризница језичког богатства који се може применити у педагошке сврхе (Радусин-Бардић, 2009:182). Ова седма уметност која нам нуди конкретан социокултурни и историјски

⁸ mika_vido_88@yahoo.com

амбијент, битан је преносилац вредности како естетских, тако и лингвистичких и етичких (Hernández Mercedes, 2005).

У том смислу неопходно је истаћи да већина елемената филма омогућава контекстуализацију вежби што ученицима омогућава да имају интересантнију наставу јер се сусрећу са стварним језиком и културолошким елементима. Као последица наведеног јавља се веће интересовање, појачана мотивација код ученика за учење страних језика и упознавање кинематографије. Овај рад указује на значај аудио-визуелних материјала, дефинише и истиче важност филмова као наставно средство, указује на примере истраживања научних радова који су се бавили овом темом, скреће пажњу на улогу наставника која се састоји из пажљиво одабране селекције филмова за наставу, као и савета којих би могли да се држе када уводе овај материјал у наставу. На крају рада пружа се увид у фазе активности приликом употребе филмова и потешкоће које се могу јавити, али које не треба да обесхрабре главне актере васпитно-образовног процеса.

ЗНАЧАЈ АУДИО-ВИЗУЕЛНИХ МАТЕРИЈАЛА

Савремено друштво све више подстиче развој и употребу модерне технологије у настави страних језика. Употреба аудиовизуелних материјала сваким даном омогућава да се ученици више мотивишу и да им се на тај начин омогући сарадња и комуникација са припадницима других народа. Путем средстава који подразумевају синхронизацију слике и тона, као и чуло вида и слуха, наставници омогућавају слике у покрету чиме побуђују и радозналост ученика. Стога и учење страног језика делује занимљивије уколико је пропраћено сликама, снимцима, краткометражним или дугометражним филмовима, презентацијама и из тог разлога ученици бивају спремнији за рад и интерактивну сарадњу.

Осим учења граматике и вокабулара, неопходно је учење и усвајање и социокултурних елемената стране културе. Тежња да се креирају реални контексти где би се страни језик користио условила је да се наставници озбиљније позабаве развијањем свих језичких компетенција и тиме омогуће ученицима да своје пасивно знање о језику активирају и вежбају комуникацију. Једни од реалних аудиовизуелних материјала јесу и филмови, који олакшавају ученицима у настави да се упознају са такозваним живим језиком, аутентичним дијалектом одређеног страног језика и на тај начин такође упознају, доживе и прихвате другу културу (Singh, Mathur, 2010:6).

ФИЛМ КАО ДИДАКТИЧКИ МАТЕРИЈАЛ

Аудиовизуелна средстава у модерној настави страних језика су неопходна. Међу тим средствима се свакако налазе и филмови, који у односу на друга аудиовизуелна средства, имају предност јер су динамични, могу да представе одређени временски период и да уједно буду верни показатељ једног друштва, нације, културе, традиције, историје и других тема.

Вредност филмова се не може оспорити. Ови материјали су значајни у учењу страног језика јер, не само да побољшавају знање језика, граматичку и социокултурну компетенцију, способност слушања, комуникације, већ омогућавају и да се упозна страна култура и да се пореди са матерњом културом, чиме се сузбијају предрасуде и стереотипи. Такође се њиховом употребом интергришу све лингвистичке компетенције и олакшава се експериментисање лингвистичких, социокултуралних и интеркултуралних знања (Amenós Pons, 2000:775). Ауторка Маричић (2011:759) наглашава да „рад са филмом пружа велике могућности и вишеструка је његова улога у настави: динамичан је, поистовећује ученике са стварном ситуацијом на филму, документ је догађаја или појаве; може показати прошлост, садашњост и будућност, повећава или смањује величину предмета...“.

Као дидактичко средство, филм у настави страних језика може да има много предности и њиме се могу постићи потребна интеракција код ученика. Употребом филма у настави повећава се мотивација ученика за учењем, подстиче се учениково разумевање односа, ситуација које је видео на филму, такође се развија његово формирање мишљења у вези са оним што види на филму, које је најчешће пропраћено анализом, аргументацијом и дискусијом. Ученици страних језика путем филма развијају и машту, као и критичко и апстрактно мишљење. Такође се оспособљавају да резимирају, синтетизују сазнања која су добили гледањем филма као и да примене та знања кроз самосталне филмске пројекте (Маричић, 2011:759).

Осим васпитних циљева, ови дидактички материјали би требало да испуњавају и образовне циљеве. Сходно томе, потребно је да се филмови уклопе у перспективу деце и младих, тј. да буду у вези са њиховим искуствима како би могли да их на одговарајући начин доживе. Уколико се то испоштује, ученици могу да активирају њихова размишљања, емоције, асоцијације, предрасуде и да вреднују радње или стања представљена на екрану (Abraham, 2009:55-57).

ИСТРАЖИВАЊА У ВЕЗИ СА УПОТРЕБОМ ФИЛМОВА У НАСТАВИ СТРАНИХ ЈЕЗИКА

„Модерна настава пред наставника ставља захтеве за иновативним техникама и примену савремених наставних средстава и метода наставе (Маричић, 2011:759)“. Из овог разлога неретко се сусрећемо са многобројним истраживањима, прегледним чланцима, студијама, искуствима из праксе аутора који се све више одлучују да поред уџбеника и других додатних дидактичких материјала, уведу и филмове у наставу. Истичу се главне карактеристике и пружају сугестије на који начин инкорпорирати филмове у наставни програм, при чему се може свесно утицати и на развој многобројних компетенција међу којима се, између осталог, акценат ставља и на интеркултуралну компетенцију.

Аутор Bruni A. (2008:37-60) у раду *Selección de material cinematográfico en la enseñanza de un idioma extranjero desde una perspectiva intercultural* указује на селекцију филмова који успешно могу да утичу на развој интеркултуралне наставе приликом учења страног језика. У свом приказу аутор објашњава на који начин овај материјал може утицати на повећање мотивације код ученика излажући у наставку критеријуме за одабир филмова, почевши од врсте публике где је важно узети у обзир године, ниво знања о одређеној култури, док са друге стране треба водити рачуна о интеркултуралним темама, амбијенту, језику. У складу са датим критеријумима презентује се процес селекције филмова и дају се одређени примери указујући на то како се може извршити импликација овог материјала у настави страних језика. Последњи део рада бави се закључним разматрањима аутора, као и сугестијама и предлозима активности, чији је циљ да послуже наставницима страних језика како би успешно адаптирали теме филмова и унапредили развој интеркултуралне компетенције ученика.

Сличном тематиком се бавио и Toro Escudero (2009:8-19) у студији *Enseñanza del español a través del cine hispano; marco teórico y ejemplos prácticos*. Наводећи циљеве коришћења филмова, аутор пружа предлоге и сугестије за активности, које могу да позитивно утичу на развој културне компетенције ученика. Дат је приказ уводних активности, активности изван школе и у учионици, као и начина како треба да ученици гледају филм. Аутор у наставку даје пример филмова и описивањем фаза задатака објашњава који се задаци могу дати ученицима како би сам материјал био едукативног, а не само забавног карактера. У вези са тим, рад може послужити наставницима страног језика јер пружа детаљне фазе активности у вези са филмовима фокусирајући се на уводне, главне и завршне активности.

Такође се ауторка Sophie Olsson (2015) у раду *El cine en la enseñanza de ELE* бави наставом страних језика у образовном систему и пружа могућност употребе других дидактичких материјала, сем уџбеника, у циљу развијања комуникативног приступа. Истиче се предлог употребе филмова, како дугометражних тако и краткометражних, са темема интеркултуралности са намером да се ученици упознају са страном културом и тиме разбију предрасуде и стереотипе, који имају у вези са другим народима и њиховим језиком. Да би се јасније објаснило на који начин филмови могу утицати на интеркултуралну компетенцију, најпре се дефинише овај појам, дају се главне карактеристике и у чему је њена улога. Затим се објашњавају циљеви и задаци. Заједничког европског оквира за језике, који се треба испоштовати у плану и програму, и који би знатно утицали на реализацији приказивања и усвајања стране културе путем одређених активности и интеркултуралних тема. У вези са тим, ауторка презентује методологију имплементације филмова и етапе како би се успешно реализовали у настави страних језика.

Као примери емпијских истраживања се уједно могу навести и радови чије су главне теме увођење филмова у настави шпанског језика, енглеског језика, немачког језика. У том смислу аутор Carracedo Manzanera C. (2009: 229-267) у научном раду *Diez ideas para aplicar el cine en el aula* и истиче важност улоге наставника приликом увођења филма као додатног наставног материјала у настави шпанског језика. Сходно томе у раду се објашњава који се проблеми могу јавити у вези са креирањем материјала, адаптацијом и систематизацијом активности. Наводећи типологију активности, аутор презентује начине како да се коментарише одређени филм фокусирајући се на ликове, теме, ситуацију, језик. На крају рада пружа се увид у десет хиспанских филмова, изложеним са детаљним фазама рада, који се могу користити на часу шпанског језика. Путем упитника, критичке анализе, дебате, описивања и других метода ученици развијају све четири језичке вештине. У складу са тим овај рад је и креиран да послужи као водич наставницима који, путем аудиовизуелних материјала, желе да мотивишу ученике и упознају их са хиспанском културом и реалним, аутентичним дидактичким материјалом.

Наставницима шпанског језика може послужити и студија *La enseñanza multicultural de la lengua española/LE a través del cine* чија је главна тема мултикултурална настава шпанског језика путем филмова. Указујући на појам, аутор ове публикације истиче повезаност филмова и мултикултуралности која омогућава учење, познавање и прихватање различитих култура. Наставак је посвећен опису историје филма, његовом развијању и употреби у настави. Сходно томе, указују се на важност употребе филмова у настави шпанског језика где се ставља

акцент на њихово увођење и предности, које могу имати за ученике шпанског језика и њихову комуникативну способност на циљном језику. Дати су примери активности приликом чега су описане фазе рада тј. на који начин и о чему треба разговарати пре филма, како се бавити темама налик друштво, политика, религија, култура и историја. На крају рада приказују се примери активности одређеног шпанског филма уз детаљно објашњења задатака. Рад омогућава увид у примере и фазе употребе филмова у настави у циљу да се ученици упознају са мултикултуралним темама и постепено схватају и прихватају разноврсне стране културе (Ferreira dos Santos, 2014).

Аутори Singh и Mathur (2010) се у научној публикацији *El cine como instrumento didáctico en las aulas de ELE en un país de Bollywood* баве употребом филмова као дидактичког средства у настави шпанског језика. Путем квантитативних метода истражују врсте наставног материјала, које наставници могу да користе на својим часовима и да ли су за или против употребе филмова у настави. Одрађено је такође и истраживање путем квантитативних метода, тј. упитника и обављених разговора са ученицима на тему начина учења шпанског језика. Коначни резултати истраживања приказани су статистичким подацима и графиконима. У следећем поглављу указује се на важност коришћења аудиовизуелних средстава у учионици, набрајају предности употребе филмова са циљем да наставници шпанског језика у Индији схвате и крену да размишљају о додатним материјалима, који ће им омогућити квалитетнију наставу где доминира комуникација на циљном језику. Презентовани су и методолошки поступци плана и организација активности у вези са филмовима на часу. Сходно томе, рад може послужити наставницима шпанског језика, генерално, како би схватили значај додатних дидактичких материјала (у овом случају филмова) и такође узели у обзир и интересовања ученика у циљу чешће комуникације на шпанском језику у настави.

У Србији се овом темом бавила ауторка Маричић (2011:751-765) излажући прегледни научни рад *Употреба хиспанског филма у циљу стицања културне компетенције у настави шпанског језика као страног језика* где је главни акценат је на употреби аутентичних хиспанских филмова у настави, као додатног дидактичког материјала. Дефинишући појам интеркултуралне компетенције, објашњава се њена важност и значај у процесу учења страних језика. У наставку се ауторка бавила хиспанским филмом кроз историју, приказује фазе и истиче значај филма у циљу упознавања и стицања знања из културе. Представља се свет хиспанског филма у уџбеницима шпанског језика, издвајају се теме које развијају интеркултуралну свест код ученика. Истичући важност филма као дидактичког материјала, ауторка излаже сугестије и

могућности како инкорпорирати филм у наставу и које би активности биле пожељне у циљу стварања интеркултралне наставе. Закључна разматрања послужила су да се скрене пажња на потешкоће и проблеме који се могу јавити приликом увођења овог материјала у наставу. Значај рада се огледа у томе што се омогућава увид у активности у вези са филмом у настави страних језика, које могу подстицати како културну тако и интеркултуралну компетенцију ученика шпанског језика.

Са друге стране, ауторке Зобеница и Стипанчевић (2013:126-134) презентују своје искуство у примени филма *Талас* у настави немачког језика. Овај научни рад се базира на опису додатног материјала тј. филмова и датом примеру филма *Талас* у настави немачког језика ради стицања интеркултуралне компетенције код ученика са знањем немачког језика на нивоу Б1/Б2. На почетку рада објашњава се који је разлог одабира овог филма и теме, као и његова примена приликом учења немачког језика. Даје се приказ и радња филма, излажу се технички поступци при чему се посебно издаваја дидактичко-методичка обрада овог аудио-визуелног средства. У складу са оваквом врстом обраде детаљно се пружају фазе, које наставници морају да испрате како би се филм квалитетно адаптирао и омогућио разумевање теме и развој интеркултуралности. Издвајајући три фазе, ауторке наводе прву фазу, тј. уводну или фазу упознавања са задацима, затим другу, у којој за време гледања филма ученици одговарају на одређена питања у вези са темема путем упитника, док је трећа фаза резервисана за последњи део гледања филма након чега се одвија дискусија међу ученицима на немачком језику. Детаљном анализом ових фаза пружа се увид на који начин, у овом случају, циљано одабрани филм *Талас*, утиче на интеркултуралну комуникацију. Циљ рада јесте пружање образовних и васпитних циљева којима наставници треба да се руководе приликом избора филмова на страном језику, као и дидактичко-методичким принципима њихове обраде на примеру немачког филма *Талас*.

Могућност увођења комедије у наставу анализира је ауторка Briam (2010:383-398) у раду *Outsourced: Using a comedy film to teach intercultural communication*. Тема која се обрађује у научном чланку је употреба филма, у овом случају, комедије Оутсоурцед у настави ради развоја интеркултуралне комуникације код студената енглеског језика. У првим поглављима описују се критеријуми по којима би се одређени играни филмови могли изабрати и употребити у настави са намером упознавања стране културе. Следеће поглавље бави се објашњењем употребе филма *Outsourced*, презентују се фазе, технике, задаци како би се постигла и развијала интеркултурална комуникација међу ученицима. Нуде се теоријске основе на који начин да се филм, као дидактичко средство, критички сагледава и анализира. Имајући у виду

интеркултуралне теме у филму, у наставку се дефинише контекст културе, индивидуализам и колективизам, социјалне толеранције, нетолеранције и ксенофобије. Путем филма, ауторка у раду презентује могућности дискусије о културним стереотипима и предрасудама, као и остале активности које би могле да допринесу бољем разумевању страних култура и тиме утицале на развој интеркултуралне интелигенције и компетенције.

Досадашња истраживања указују да се филмови могу квалитетно користити у настави страних језика и да подстичу радозналост и повећану мотивацију ученика. Међутим, неопходна је класификација, адекватан одабир материјала, пажљиво анализираних фаза задатака и активности од стране наставника како би ученици страних језика могли да, поред развијања језичких вештина, тј. читања, писања, слушања и говора, такође и унапреде социокултурно знање о страниј култури, развијајући уједно културну и интеркултуралну компетенцију.

УЛОГА НАСТАВНИКА У ИЗБОРУ И КОРИШЋЕЊУ ФИЛМОВА

Наставници страних језика имају тежак и сложен задатак, који се састоји из одабира њихових аудиовизуелних материјала који би били занимљиви ученицима. Неопходно је детаљно размотрити који би материјали тј. филмови могли да приближе детаљније страну културу и прикажу ученицима њене главне особености.

Улога наставника се огледа у томе да процене који су филмови адекватни за развијање компетенција ученика узимајући у обзир и њихово порекло, узраст као и о предзнање о земљи чији језик уче (Зобеница, Стипанчевић, 2013:127).

Међутим, наставници који нису изворни говорници могу доћи до различитих потешкоћа због разноликости одређене културе. Могу се сусрети са проблемима налик неразумевању културних аспеката земаља друге културе јер је то веома учестало, нарочито када се не налазимо у директном контакту са циљном културом стога је и тешко усвојити прагматичке и социолингвистичке елементе налик гестовима, изразима, разликама у регистру или лингвистичким варијантама (Маричић, 2011:756).

Да би се на адекватан начин користили филмови, поставља се питање како то треба извести и шта је све потребно да се они искористе као вежба за развијање свих компетенција у настави, укључујући културну и интеркултуралну компетенцију.

Наставници страних језика који за циљ имају развијање комуникативног приступа, али и културне и интеркултуралне компетенције мора пажљиво да испланирају овакву врсту наставе јер

уколико користе филмове само као вид опуштања и награђивања ученика, може доћи до супротних ефеката. Наиме, уколико наставници не упознају ученике са темом, не дају им уводну вежбу која би им послужила за упознавање контекста филма то може да код ученика проузрокује негативни ефекат и да их онерасположи. Може се рећи да увођење филмова у наставу мора да буде пропраћено темељним планирањем. Под тим се подразумева да наставници треба да припреме уводне активности као што су на пример картице са радњом филма, редитељем и глумцима, као и да пронађу њихове слике, текстове о њима и друге информације које би допринеле бољем разумевању филма и културних елемената од стране ученика (Маричић, 2011:756).

СЕЛЕКЦИЈА ФИЛМОВА

Селекција филмова је од велике важности јер од тога, најпре, зависи да ли ће се овај наставни материјал адекватно искористити и да ли ће активности и задаци успети у настави страних језика. Стога, приликом избора и селекције филмова наставници морају узети у обзир интересовања и ниво знања страног језика ученика, али и разноврсност филмова и њихов језички, културни и тематски аспект.

Неопходно је испитивати и анализирати факторе као што су стил филма, језички регистар, дијалект и коришћење невербалног језика. У том смислу требало би избегавати поједине елементе филмова који учење страног језика чине још тежим. Међу тим факторима могу се издвојити сцене у којима глумци причају истовремено користећи сленг, жаргоне, регионалне дијалекте што додатно може створити конфузију у разумевању код ученика. Такође, битно је не бирати филмове који су историјски или драме у којима је језик више формалнији, књижевни или архаичан јер онемогућавају јасно праћење.

Да би учење путем филма било успешно и утицало на побољшање разумевања способности, главни актери наставе би требало да покушају да бирају филмове који имају недвосмислене теме и блиску повезаност између говора и акције, да имају једноставан сценарио и причу, да се не преплићу говори међу глумцима, као и да постоји сцена у којима се успорава комуникација уз помоћ разговора са децом или неизворним говорником (Chan&Herrero, 2010:12).

СУГЕСТИЈЕ ЗА УПОТРЕБУ ФИЛМОВА

Иако аудио-визуелни материјали могу бити занимљиви за ученике јер представљају такозване живе и реалне слике пропраћене тоном, поставља се питање на који начин можемо користити, конкретно

филмове, и у едукативном смислу? Да ли је могуће да поменути дидактички материјал буде одлично средство за учење другог језика и културе и које методе и задатке наставници најпре треба да проуче и анализирају пре самог представљања филмова ученицима?

Да би се инкорпорирао филм, аутор Gabriel Valdes (2010:5-9) сматра да је анализа недоходна и стога он пружа инструкције како би активности биле успешне на часу страног језика. Аутор саветује наставнике да разврстају материјале према педагошкој вредности, да користе краће сегменте филмова или видеа како би ученици могли да се добро концентришу на оно што гледају, као и да бирају филмове у којима се истичу елементи стране културе и приказује живот омладине. Као други савет истиче се могућност употребе транскрипције текста филма и употребе познатог вокабулара, међутим, мишљења је да треба охрабрити ученике да постану активни слушаоци који претпостављају и погађају значење исказа путем визуелног и вербалног контекста. Саветује се наставницима да ово наставно средство третирају као део плана и програма и да покушају да га користе у дужим временским интервалима након чега би уследиле разноврсне активности у циљу развијања њихових знања и компетенција, али и упознавања стране културе и поређење са њиховом матерњом у циљу стварање интеркултуралне наставе без стереотипа и предрасуда.

Други предлози који могу послужити наставницима јесу сугестије ауторки Jansen и Vinther (2003:23) које акценат стављају на добру припрему, која се огледа у креирању детаљног плана креирања за приказивање филма. У почетној фази наставници су дужни да дају основне информације о филму тј. наслов, време трајања, списак непознатих речи и остало. Неопходно је ученицима скренути пажњу на шта да се концентришу у току гледања и било би пожељно да се осмисле вежбе за припрему, проверу и обраду свих језичких вештина. Расправа о филму након гледања је свакако неминовна, али је могуће понављати више пута одређене сцене да би ученицима било јаснији садржај одређеног контекста.

У складу са свим наведеним може се закључити да селекција адекватних филмова педагошке и едукативне вредности, фазе активности, задатака и материјала, првенствено, зависе од наставника страних језика, чији је задатак да се темељно припреме како би се успешно и квалитетно реализовала настава уз помоћ овог додатног материјала.

ПРЕДЛОЗИ И ФАЗЕ АКТИВНОСТИ

При одабиру филмова неопходно је узети у обзир многе елементе како би се поменути наставни материјал користио и допринео бољем увежбавању и учењу страног језика. Типологија је разноврсна и може се поделити у неколико фаза.

Према искуствима ауторке Carracedo Manzanera (2009:233) прва фаза би требало да обухвата креирање активности пре гледања филма, у току гледања и након одгледаног филма. У другој фази наставници би требало да размишљају како да обухвате и одраде активности у вези са одређеним граматичким садржајем, вокабуларом, да охрабре ученике да износе своја мишљење, искуства, као и да причају о одређеним темама из културе на одређеном страном језику. У трећој фази могло би бити од користи да се планирају задаци који би омогућили да се развијају све четири језичке активности. Последња фаза могла би да послужи наставницима да размисле како да искористе тон и слику филма тј. да у одређеном тренутку прикажу филм без тона или без слике и да омогуће ученицима да буду маштовити у стварању дијалога када имају само слику филма или да описују личности када само слушају гласове глумаца.

Табела 1. Пример плана за организацију активности у вези са филмовима⁹

Филм	
Наслов активности	
Ниво знања	
Циљеви часа	
Услови рада и дидактички материјали	
Активности у вези са.... (наставни садржај)	
Активности пре гледања филма	
Активности за време пројекције	
Активности после одгледаног филма	
Запажања на часу	

Други предлог активности на часу које се може препоручити јесте подела активности на оне које се реализују пре и после гледања филма.

⁹ Carracedo Manzanera, C. (2009). *Diez ideas para aplicar el cine en el aula*. Retrieved January 20, 2016. From http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/publicaciones_centros/pdf/manila_2009/16_aplicaciones_03.pdf

Међутим, свакако би се активности требало организовати тако да ученици могу изразити мишљење, ставове и развијати машту. Задаци прве групе активности могли би да се баве кључним речима одређеног сегмента, делова филмског дискурса тј. дијалога, монолога, дескрипције или наратије, довршавања приче употребом познатог вокабулара где се очекује маштовитост ученика. У другу групу активности може се уврстити писање састава или критике о филму, дискусија међу ученицима, драматизација дела и слично (Малчић, 2011:764).

Још један од предлога јесте и коментарисање филма подељено у више фаза. Може се кренути од описа ликова и веза међу њима, затим се може истаћи тема филма путем разговора, писања есеја, састава. У наставку би могло да се опише контекст радње, историјски временски период као и да се одраде задаци у вези са граматиком, вокабуларом, лингвистичким феноменима али и социолингвистичким значењем одговарајућег филма. Дискусија и анализа би могле да се надовежу и на рад редитеља, њихов стил и утицај уз помоћ презентовања других филмова, фотографија, интервјуа. Надаље би се ученици и наставници могли бавити критичком анализом филмског језика, важности музиком и њеним речима, као и критикама, разговорима са глумцима, анегдотама у часописима, новинама, које се тичу филма који користе у настави (Carracedo Manzanera, 2009:234-235).

Табела 2. Пример тема за коментарисање филмова¹⁰

1. Ликови	2. Главна тема	3. Контекст	4. Остале теме	5. Сценарио
6. Редитељ	7. Језик филма	8.Музика филма	9. Адаптација	10. Медији о филму

По шпанском аутору Того Eskuderu (2009:12) наставници страних језика се често могу играти са главним елементима филма, тј. звуком и сликом. Они могу да елиминишу звук и да задатак ученика буде да сами синхронизују филм сопственим гласовима посматрајући уједно и паралингвистичке елементе као што су мимика, гестови и покрети тела.

Остале могућности које наводи ауторка Маричић (2011:762) јесу драматизација неког одломка књижевног дела, која како она каже, „од мале позоришне представе уз добру монтажу, постаје прави играни филм“, као и снимање дискусије на одређену тему.

¹⁰ Carracedo Manzanera, C. (2009). *Diez ideas para aplicar el cine en el aula*. Retrieved January 20, 2016. From http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/publicaciones_centros/pdf/manila_2009/16_aplicaciones_03.pdf

ПОТЕШКОЋЕ У РАДУ СА ФИЛМОМ

Као и у раду са другим дидактичким материјалима, тако и у раду са филмовима могу се јавити одређене потешкоће које могу отежати рад наставника и ученика у настави страних језика.

У том смислу, фактори који би ометали активности јесу ниво разумевања ученика, тј. знања о одређеној страниј култури и језику, затим технички услови налик квалитету звука и слике, располагање материјалом као што су наставне картице, рачунар са монитором и слушалицама, видео-бим. Такође, степен тежине материјала може онемогућити квалитетну употребу филмова у настави, стога се у том случају предлаже наставницима да колико је могуће олакшају разумевање радње, ликова, језика, поштујући сваку групу ученика и њиховог интересовања и сензибилитета (Sánchez Rodríguez, 1999: 369).

Међутим, и поред ових проблема не би требало одустати од употребе филмова у настави јер тиме омогућавамо ученицима да се упознају са реалним језиком и културолошком контекстом одређене стране културе чиме се постиже квалитетнији процес учење страног језика.

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Путем покретних и звучних слика, наставници су у могућности да отварају врата света ученицима, да преносе поруке и садржаје значајне за њихов процес учења јер филмови комплетирају знања, интегришу језик и културу пружајући општу слику о неком друштву. Користећи наведено аудиовизуелно средство у настави, ученици страних језика упознају историју, филозофију, друштвене идеје и мишљења, места, начин живота и традиције. Увођењем филмова у наставу страних језика није само један вид едукативног и забавног карактера, већ и потреба да се ученици упознају са реалним светом изворних говорника чији језик уче, што омогућава уједно и њихову припрему за свакодневне животне околности када се сусретну са припадницима других народа (Sánchez Rodríguez, Leal Oliva, 2010:7-8).

Да би се оваква настава остварила, сем адекватних техничких услова, неопходни су креативни наставници чији би се задаци сводили на детаљну критичку анализу при одабиру филмова, као и на креирање активности, које би биле у складу са интересовањима, нивоом знања страног језика и узрастом ученика.

Стога се у раду скреће пажња на важност аудио-визуелних материјала и на значај филма као дидактичког средства у настави. У

наставку се пружа пример истраживања и публикација аутора, који су се бавили овом темом и у којима они пружају савете на који начин успешно инкорпорирати филмове у наставу. Улога наставника је свакако главна и у вези са тим се даје препорука како да направе селекцију филмова, које активности да уведе пре и после пројекција. На крају се пружају предлози и фазе задатака чији је циљ да омогуће квалитетан час страног језика уз помоћ филмова, где би ученици развили језичке вештине, упознали социокултурне елементе, развили (интер) културалну компетенцију и тиме били подстакнути да схвате, прихвате и поштују друге, стране језике и културе.

Литература

- Abraham, U. (2009): *Filme im Deutschunterricht. Seelze-Velber*, Kallmeyer, Klett.
- Amenós Pons, J. (2000): Criterios para la selección de largometrajes. *Actas del X Congreso Internacional de ASELE*, Cádiz, 769-783.
- Briam, C. (2010): Outsourced: Using a comedy film to teach intercultural communication. *Business Communication Quarterly*, 73(4), 383-398.
- Bruni, A. (2008): Selección de material cinematográfico en la enseñanza de un idioma extranjero desde una perspectiva intercultural. *Núcleo*, 25, 37-60.
- Carracedo Manzanera, C. (2009): *Diez ideas para aplicar el cine en el aula*. Retrieved January 20, 2016. From http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/publicaciones centros/pdf/manila_2009/16_aplicaciones_03.pdf
- Chan, D., Herrero, C. (2010): *Using film to teach languages*, Manchester, Cornerhouse.
- Ferreira dos Santos, W. (2014): *La enseñanza multicultural de la lengua española/LE a través del cine*. Retrieved January 24, 2016. From http://semanaacademica.org.br/system/files/artigos/la_ensenanza_multicultural_de_la_lengua_espanola_le_a_traves_del_cine.pdf
- Hernández Mercedes, M. P. (2005): *El cine, un recurso didáctico en E/LE. Modelo de explotación de una película*, Retrieved March 12, 2016. From http://www.ub.es/filhis/culturele/Pilar_Cervantes.html
- Jansen, E.D, Vinther, T. (2003): *Enseñar lengua con video: El input visual-auditivo como estímulo de la conexión entre pragmática y contenido*. Retrieved March 14, 2016. From <http://magenta.ruc.dk//cuid//publikationer/XVI-SRK-Pub/TVI/TVI03-Jensen-Vinther>

- Малчић, Д. (2012): Филм као наставно средство, *Филологија и универзитет: тематски зборник радова, Наука и савремени универзитет 1*, Ниш: Филозофски факултет, 755-767.
- Маричић, С. (2011): Употреба хиспанског филма у циљу стицања културне компетенције у настави шпанског језика као страног језика. *Теме*, 3, 751-765.
- Радусин-Бардић, Н. (2009): Савремени француски филм у настави француског језика као страног језика, *Годишњак Филозофског факултета XXXIV*, 1, 181-190.
- Sánchez Rodríguez, N. R. (1999): El cine en el aula de E/LE. El cine: *Otra dimensión del discurso artístico*. Vol.2. Jose Luis Caramés Lage et al. (ed.) Oviedo: Universidad de Oviedo.
- Sánchez Rodríguez, P., Leal Oliva, A. (2010): *La influencia del cine en la enseñanza de una lengua extranjera*. Innovación y experiencias educativas, 26, Retrieved March 10, 2016. From http://www.csicsif.es/andalucia/modules/mod_ense/revista/pdf/Numero_26/VARIOS_PABLO_SANCHEZ_1.pdf
- Singh, V. K. Mathur, I. (2010): *El cine como instrumento didáctico en las aulas de ELE en un país de Bollywood*. Marcoele revista. Retrieved January 25, 2016. From http://marcoele.com/descargas/11/singh-mathur_cine_en_india.pdf
- Sophie Olsson, N. (2015): *El cine en la enseñanza de ELE*. Retrieved February 02, 2016. From <https://www.google.rs/webhp?btnN=Sophie+Olsson.+El+cine+en+la+ense%C3%B1anza+de+ELE>
- Toro Escudero, J. I. (2009): Enseñanza del español a través del cine hispano; marco teórico y ejemplos prácticos. *Suplementos MarcoELE*, 8-19.
- Valdes, G. (2010): *The use of foreign language film for instruction*. Retrieved March 10, 2016. From <http://www.palmbeachschools.org/multicultural/documents/ForeignLanguageFILMINFL.pdf>
- Зобеница, Н., Стипанчевић, А. (2013): Филм Талас у настави немачког језика. *Иновације у настави*, 4, XXVI, 126-134.

ACHIEVMENTS OF EMPIRICAL RESEARCH USING FILM IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Summary: *In a modern foreign language teaching a large selection of additional didactic materials causes teachers to explore, create, analyze, thoroughly plan everyday activities with a detailed preparation. Among these various educational and audiovisual materials, films have the most distinguished place. Films in foreign language teaching through moving images, sound and realistic situations succeed to interest students in a foreign language and culture by making lessons not only fun but also instructive, and increase the motivation to work. The aim of this paper is to point out the importance of audio-visual materials, and to show the importance of films as didactic resources. Also, the paper points out examples of scientific papers which dealt with this issue. Considering the fact that language teachers have a major role in the implementation of films in classes, ways to classify movies and case phases and activities that would help in the creation of quality time with the help of a foreign language films have been provided.*

Key words: *foreign language teaching, teachers, students, film, didactic materials.*